

ANY V

NÚM. 192

BARCELONA 29 ABRIL 1892

Yrene Alber

Copia fot. de Audouard y ...

BARBA-ROJA

*Drama en tres actes y en vers, original de
D. FREDERICH SOLER.*

PER benefici del director d' escena y apreciable actor D. Pere Riutort, va estrenarse 'l drama *Barba-Roja*, que ja feya tres ó quatre anys que l' empresa del teatro Romea venia anunciant en los cartells de la temporada.

Estreno d' una obra del autor predilecte del públich del teatro catalá y benefici del apreciable primer actor del Romea, eran dugas circumstàncias que cada una per ella sola bastava pera omplir lo teatro. Aixís fou que en la primera representació de *Barba-Roja*, estava 'l teatro á vessar.

Lo *Barba-Roja* del drama del senyor Soler, es lo segón d' aquest nom, germá del famós corsari que á principis del sigle XVI s' apoderá d' Alger que al poch temps de regnar sigué mort en una batalla pels espanyols. Lo seu germá, reconegut com lo millor marí de la seva época, detingut en sas conquistas per las armas de Carlos I d' Espanya, V d' Alemanyá, pasá després á apoderarse de las poblacions costaneras d' Italia y s' ahá ab Francisco I de Fransa contra Espanya. Aquest sigué almirant de l' armada de Soliman II.

En l' época en que *Barba-Roja* estava sitiánt á Niza, se desenrotlla l' argument de la nova producció del dramaturgo catalá.

L' argelí tenia cautius en las sevas naus als Comtes d' Arlés y s' enamorá perdudament de Regina, ignorant que sigües l' esposa del Comte y ella li amagava aquesta circumstància suposantli que era germana del seu marit y fingint estimació al mussulmá, ab qual fingiment conseguía aplacar las iras d' aquest y salvar la vida del seu espós y de la mare d' ella, també captiva.

En aquell fingit amor, en las lluytas de Regina, sobre sot en las situacions en que deu sostenir lo fingiment trovantse devant del seu marit, en los recels d' aquest, y en las sospitas en que fan entrar á *Barba-Roja*, l' actitud del Comte y las revelacions de la veritat que li fá 'l seu segón, fias que convensut del seu engany éll mateix fá engulir per las ayguas als dos esposos, consisteix l' acció dramática.

La tantas vegadas reconeguda habilitat del senyor Soler per combinar lo plan d' un' obra escénica, s' evidència en lo *Barba-Roja*, quals finals dels tres actes son de sorprendent efecte. Lo del segón, presentat ab una doble situació, anguniosa y terrible per part del protagonista y Osman, tranquila y poética per part dels Comtes d' Arles, va fer que l' autor sigües cridat á las taulas una porció de vegadas. L' acabament tràgich del últim acte, que 's produheix d' una manera inesperada, li valgué també molts aplausos y sortidas á l' escena.

No sabem si després de la primera representació, s' han allaugerit algunas escenas del tercer acte, qual llargaria fa llanguideixer l' acció, aixís com una escena

repetida en l' acte segón, de la qué també podria prescindirse. Aquestas *sobras*, no sigueren obstacle á l' éxit ruidós del estreno, però de segú que sense ellas quedaria l' obra mes arrodonida.

La part literaria de *Barba-Roja*, es escullidíssima tan en bellesas de versificació com en espontaneitat de llenguatje.

Los actors digueren los seus papers sense vacilació, lo qual es digne d' aplauso en tots ells. Se distingiren especialment las senyoras Clemente, y 'ls senyors Riutort, Borrás, Santola ia y Martí, encarregats dels principals personatjes del drama. No obstant, tinguin en compte aquestos mateixos, que la dicció precipitada d' algunas estrofes en finals de parlaments, convé algunas vegadas, pero no sempre.

La decoració del pintor senyor Moragas, es de molt bon efecte, y 'l vestuari dels personatjes es rich y propi.

CONRAT ROURE.

DE MATINADA

Ja poch á poch la nit son negre manto
va recullint de la espayosa terra
y del blau cel també, van ausentantse
brillants estrelas.

Seguida d' aureola de llum pura,
sobre son carro triomfal montada
se veu en l' horisont, com may hermosa,
somriurer l' auba.

Los aucells sos niuets d' amor ne deixan;
y 'ls ramatjes dels arbres ne coronan,
per, d' allí, saludar á lo nou día
ab cansóns dolsas.

Los rius també 'n murmuran; embaumada
ab perfums de mil flors corre la brisa
per, á poch, barrejarse ab los bells rissos
de gaya nina.

¿No 't plau la meva amor? es matinada
qui mes brinda als mortals horas ditxosas,
vina ab mí, ja veurás... cercant floretas
com papallonas,

qué de cosas, baixet, á cau d' orella,
inspiradas pe 'l cor, dirán mos llabis,
més dolsas que 'l arrop; jo t' asseguro
voldrás tornarhi,

puig per gosar d' amor sense mesura,
com abdós se professan nostras ánimas,
may tan bè, com solets, videta meva,
de matinada.

AMADEO

Pórtam, noyeta, á dintre negra cova
hont no penetrin may los raigs del sol,
y allí tancát no 'm donguis altra cosa
per menjar que pá y aygua si tú vols.
Fés que lo món en pés de mí s' aparti
com s' aparta del repugnant leprós
y si encar ab aixó qu' es poquet trovas
clávam quan vulguis, un punyal al cor.
Si, si tot vull sufrirho ab santa calma
sens queixarme per rés, sense dí un mot,
mentres no 'm neguis lo que tan desitjo,
mentres no 'm neguis may lo teu amor.

J. T. y R.

La Truets y la Estripa-gorros

NOVELA ERÓTICA-POSITIVISTA

Sapiguda per los "baixos" y aplaudida per los "alts"

SEGUIMENT DEL CAPITUL III (1)

L' infelissa criatura protestava á tot' hora, plorant tant com podía del dejuni forsós que l' hi imposava, aquella que las tripas descuydava y *apego* al luxu solsament tenia: ¡de surras si 'n rebía! ¡de renys si n' escoltava! mes ella sempre indócil y rebecca feya com molts obrers, que al *Socialisme* s' allistan al trovarse sense teca. Etjegava las cintas á la fleca, ab sas tendras manetas feya á micas los costosos brodats y telas ricas y com si greu injuria li fessin al volguer engalanarla s' hi oposava ab tal forsa y tanta fúria que 's veyan ab travalls per dominarla; tenían que deixarla y un cop sent del seu cós reina absoluta, revolcantse per tot, cuixas al aire, quedava fentho aixís de pols tan bruta que semblava la filla de un drapayre per no dir *marranet* que ab fems disfruta.

Seguint d' eixa manera La noya de la Laya sarrellera probava clarament y á totas horas que 'l luxu fútil del seu gust no era ni 'l seu *carácter* per tractá ab senyoras.

Al any y quatre mesos camizava sens valguerse de trastos ni pollera, y als dos abrils, tan clar xerrotejava que dava gust á tots, mes, la fal-lera de ser lliure en sos actes no perdía; dir *mamay* á sa mare n' volía ni á son pare *papay*, molt al contrari los tractava de *vos*, cosa que feya esgarrifá á la Laya que li deya: —¡No parlis, nena, aixís, que fá ordinaril

Mes grandeta, las sevas travessuras per tot aquell vehinat eco tingueren y d' alló que 's dispensa á las criaturas, dolents pronóstichs sens pietat ne feren la tendera d' enfront, la clavatayre, lo sastre del costat, la carbonera, la dona del manyá y la sabatera, eran d' ella fiscals y en conseqüencia firmada li tenían la *senténcia*.

L' un deya—¡Aquesta noya te mal ayre! Deya l' altre—'Ls seus jochs ja portan cua... y afirmava un tercer—¡Será una pua!... los seus *andatxos* no m' agradan gayre...

y un altre de mes cáustich afegía, que d' ella LA TOMASA 'n parlaría... Y al cap de vall perquè en horas distretas en compte de jugá ab altrás noyetas. á *fet* jugava ab los xicots del barri amagantse per dins las escaletas armant gatzara y promovent xibbarri, y mes d' una vegada desitjós lo seu cor d' altrás joguinas anava ab algun d' ells, de mes alsada á menjar *truetas* en la *Font Trobada* ó bé á *Ca 'n Tunis* á cullir petxinas.

Ja pensarán vostés que no sabia rés d' aixó la *Layeta*, y perquè 's vegi que mal criada á sa filla no volía determiná posarla en un Col-legi, que 'n la *Plassa* mateixa de *Junqueras* tenia *Donya Petra de las Heras*, persona de molt tono y molta *lábria* si be en *Ciència y labors*, filla de *Bàbia*, pero com que avuy día darse llustre equival sabiduría, la tenia tothom per una sábia.

Lo Marqués (d' apellido) setse duros guanyava cada mes y 'n malgastava passo de dotze entre cafés y puros y alguna *flauta* que sovint trobava.

Com un negre la Laya treballava, pero ab lo seu curt guany, tantost podía pagar del luxu la infernal manía, aixís es, que pels núvols sempre anava alló que 's diu, *Lo pá de cada día*.

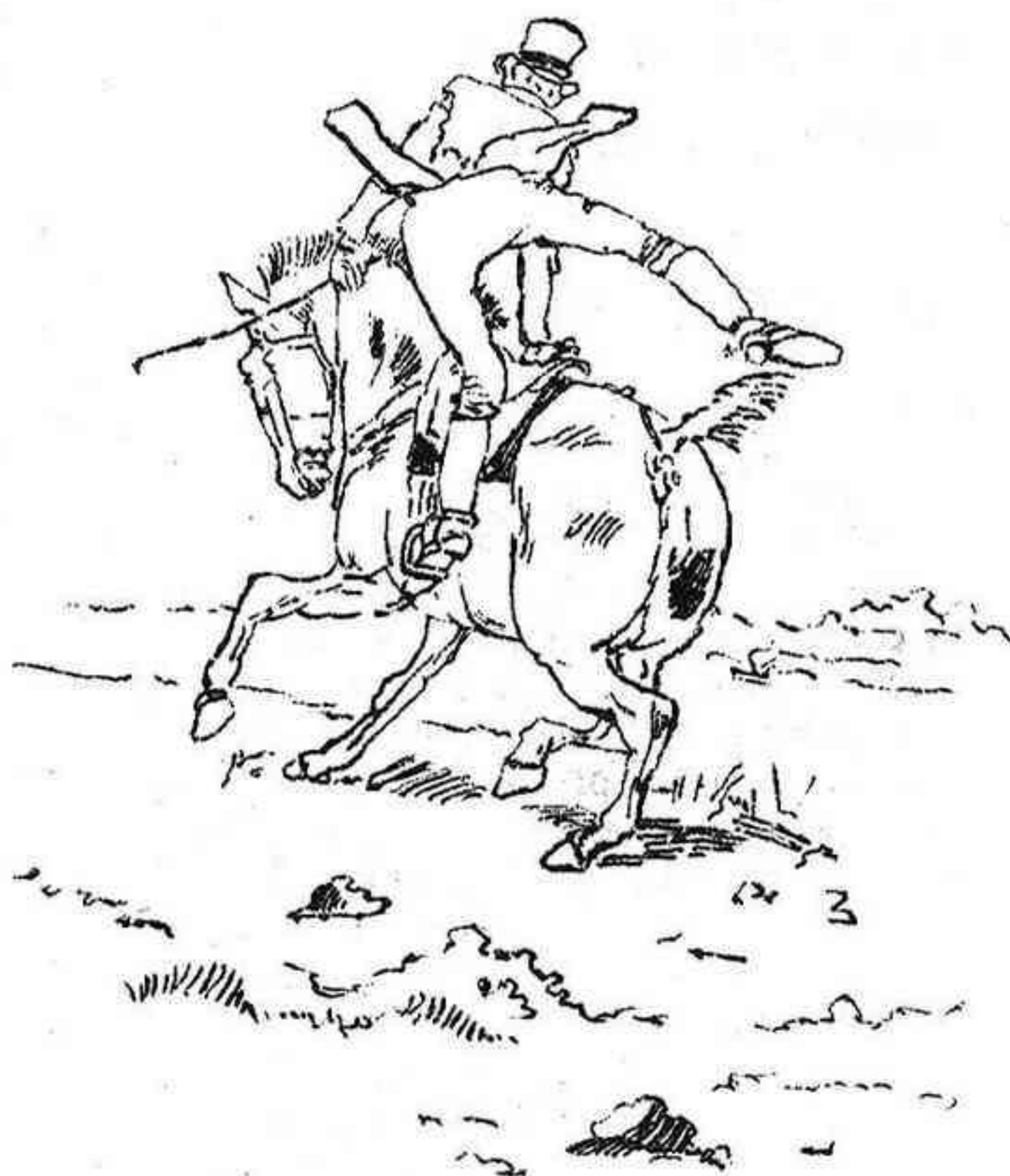
Mes no obstant de semblanta carestía, y de no tindre un miserable *ahorro*, per anar al col-legi l' altre día la filla de la Laya ja tenia un vestidet de *fall* y un bonich *gorro!*

Difícil li será á ne 'l lector creure la rábia que tingué nostre heroína, tan punt un *gorro* en lo seu cap vá veure, plora, crida, rondina. s' estira los cabells, salta, pateja se mossega los punys, á tots ungleja, movent tal rebombori y serracina que no hi valen ni cástichs ni socorros, fins que fora de test, ja tant l' atipa que 's treu lo *gorro* y sens pietat l' estripa y al moment recullint llassos y forros los xicots del carrer que la rodejan veientla tan heróica, la batejan ab lo nom culminant de Estripa-gorros.

JOSEPH M.ª CODOLosa.

(Seguirá lo capitul.)

1 Vegis lo número 188 del periódich LA TOMASA.

1 Si 't montaré?.. Jo ho munto tot.

2 Ja pots remenar...

3 Alto!.. aquest bót es nou.

4 Ja t' hi torno á tenir.

5 Ja es meu! ah, salau!

6 Epl... mestre!.. Ja hi torném?

7 Hasta còssas?

8 Ara si que 'm vuydal quant me 'n faig?..

BON DEBUT! (I)

DE las vuyt del vespre fins á las dotze de la nit vá passar en Carreras borronejant quartillas en la Redacció del *Diari cómich il-lustrat*.

Quatre horas de febre mortal empleá pera escriurer lo primer capítul de sa primera novela jocosa *Aventuras d' un xino á Mataró* que l' endemá debía apareixer en lo *Diari* en

forma folletinesca.

Per fi, després de haberse convensut plenament de que no hi faltava cap punt ni coma vá entregar l' original al Director, exclamant ab tota la respiració de sos pulmóns: —¡Ja está!

Y sortí de la Redacció en busca d' ayres purs y de amichs á quins donar la felís noticia y recomenarlos l' adquisició del número.

—¡Oh demá; demá 'l meu estil honrará las columnas del periódich! ¡demá 'm faré célebrel anava pensant lo pobre Carreras.

Y somniava un grapat de cosas estranyas.

II

Com que plovia y 'ls rellotges marcavan quarts d' una, vá entrá á can Cambrinus pera mullar sos llavis abrusats per la febre de la il-lusió y séchs pel tuf dels gasos encongits que durant quatre horas havia respirat. Vá demanar al mosso tots los periódichs nacionals y extrangers que hi havia demunt las taulas y bó y bebent un *bock* se 'ls mirava y remirava tots y tots los trobava insípits, pobres de fantasia y de ingeni, faltats de aquella bona sombra y originalitat de que, en son concepte, estava saturat lo primer capítul de sa primera novela *Aventuras d' un xino á Mataró*.

Y mentre 's feya aquestas reflexions casi 's penedia de no haber donat mes importáncia á sas quartillas que havia llegit per décima vegada sempre mes enamorat de sa elegáncia d' ístil.

De cop lo tocaren per la espatlla. Era un amich que acabava d' entrar.

En Carreras vá convidarlo á pendrer *algo*, y després d' un rato de conversa, aquesta 's decantá, per part d' éll, sobre la literatura.

—A propósit, exclamá en Carreras ab tó d' orgull, llegeix una novela mèva que comensa á publicar demá lo *Diari cómich il-lustrat*.

L' amich, lo *mal amich* saludá aquesta revelació ab una gran rialla sarcástica, de aquellas qu' entran fins á l' ánima del pobre autor que ab tota bona fé y ab lo desitj d' enlayrarse comunica sos avensos literaris á qual-sevol, ó mes ben dit, son debut.

Peró en Carreras vá obrar á la lleugera sapiguent ab qui parlava. Lo seu amich era un profá en matéria de lletras y un fanátich de las *madames* del Edén...

¡Estava esplicat tot!

—¡Estúpit!, murmurá entre éll ab tó sentenciós, ¿per qué 't burlas de ma celebritat futura?

Y vá callar ab tota prudéncia... pero sos ulls se li negaren de despit. S' enfonzá en lo envellutat de la otomana en que seya y sens darse compte de las centas personas que hi havia en lo local y méns de son insultant amich, comensá, en somni, á entreveurer glórias y mes glórias y l' aureola que havia de donarli sa primera novela, mentres repetía ab lo cor:

—¡Literatura... literatura; ja m' ho havían dit que sols dónas deseganyys y martyris!

I «De Courteline»

Una vegada desvetllat de sa crísis, s' aixecá y sortí de la cervesaria.

III

Aquella nit en Carreras ab prou feynas pogué dormir com altras nits. Sols una pesadés, filla de son pensament visionari lo rendía á un somni agitat.

A través de son vel se li aparegué la Redacció del *Diari*; vá reconeixer al Director, home farreny possehit d' un permanent enfado, y al entorn d' éll veyá la quadrilla odiosa d' envejosos companys redactors que li bufavan las orellas ab aquestas terribles paraulas:

—¡En Carreras es un imbécil, un pretenciós tonto, un benaventurat. La novela es un trevall insípit, plé de xavacanadas, sense sombra... es, en fi, un' obra insustancial!

Aixó era massa terrible pera 'l pobre autor. Tals *epitets*, qu' éll sentía clarament com si los hi havessen llensat en la mateixa espona de son llit, van despertar-lo desesperat y li feren bategar lo cor ab forsa horrosa.

Semblava un espectre. Tanta era sa grogor.

Per las esclétxas dels porticóns del balcó de la arca entravan los raigs del faial del carrer, y en lo relotge del pis acabavan de tocar las tres de la matinada.

A dos quarts de quatre en Carreras, que en vá intentava reconciliar lo son, puig son cervell atormentat trevallava com may, tingué una inspiració *genial*.

—¡Oh!, ja estich salvat, esclamá.—

Y vá encendrer lo quinqué de petroli, vá vestirse y entrá á son escriptori, hont hi passá lo restant de matinada escrivint las següents cartas, fruyt de son pensament febrós.

«Sr. Director del *Diari cómich il-lustrat*.—Molt senyor meu: Acabo de llegir en son apreciat periódich las *Aventuras d' un xino etc.* Aquest trevall es una joya de fantasia coqueta y fina observació. Serveixis transmetrer á l' autor la felicitació mes entusiasta de son affm. s. s.—NARCÍS OLLER.»

«Sr. Director del *Diari cómich il-lustrat*.—Amich: Avans que tot lo felicito per lo bon acert que ha tingut en admetrer la novela que com á folletí publica en la edició de avuy. Es preciosa y d' un género elegant; excita la rialla y no fá posar las galtas rojas; distreu y no cansa; en una paraula, l' he llegida ab tant gust qu' espero ab ánsia la continuació. Estich convensut de que lo seu autor será un gran novelista de la terra, perquè té una vis cómica que enamora.—Disposi sempre de son amich, EMILI VILANOVA.»

«Sr. Director: Per primera vegada llegeixo la firma del Sr. Carreras y li asseguro que son debut dintre las lletras es un triunfo per éll. M' ha entusiasmá lo primer capítul de las *Aventuras d' un xino á Mataró* y m' ha encantat son estil.—Sens dupte hi han molts talents amagats.—J. YXART.»

«Sr. Director del *Diari cómich*.—Desde que soch suscriptor del periódich may havia rigut ab tanta satisfacció com avuy al llegir las aventuras d' aquell pobre xino. Miris, ho he llegit en veu alta mentres preniám xocolata y la dona encare riu.—Feliciti al autor y vosté disposi de son affm. s. s.—UN SUScriptor.»

«Siñor Diretor de l diarioh comic—mui Sinor myo yo nose leier moco il catalan perro li entiendo y ma echo resir moco el coentu ce traye su periodiquo todo gomiendo lai leido y por poco de tan to resir se matragantan los garabansos pungan esas cosas y no nus den palisa á los probes juardias.—Su zervidor YPOLITO GOTIERRES, juardia monezipal.»

IV

En Carreras un cop tingué escritas las anteriors cartas, las torná á llegir y posant un sobre á cada una, en lletras diferentes hi vá escriurer la direcció següent:

«Senyor Director del *Diari etc...*»

Entretant s' havia fet dia clar; lo temps havia passat com un llampéch y eran ja set horas del matí.

Lo pobre boig (y no altra classificació mereixia en aquells moments en Carreras) agafá las cartas y sent entrar á la criada que ja feya bona estona endressava 'l pís li digué:

—Antonia, ves á tirar aquestas cartas al correu y al tornar compra en los kioscos de la Rambla cinquanta números del *Diari cómich il-lustrat*.

Passá un quart, passaren vint minuts... ¡vint sigles per élli! Per fi la minyona entrá ab un feix de paper sota 'l brás.

En Carreras, tremolant d' emoció y ab febre terrible agafá un número del *Diari*, lo desplegó, lo recorregué ab la vista esverada y...

¡Oh cruel decepció! ¡Deu misericordiós!

¡Lo folletí no s' havia publicat!

En Carreras caygué sense sentits sobre 'l sofá.

V

¿Qué havia succehit? Pués la cosa mes senzilla.

Los caixistas (que ja per costum tenen moltes vegadas la culpa de tot com lo *manxayre*) van empastellar las planas del folletí que estavan compaginadas, fent impossible l' aparió de las *Aventuras de un xino*.

Pero lo mes jocós vá ser al rebre lo Director del *Diari* las cinch cartas de felicitació per la novela que no havia sortit, de las que 'n vá creurer autor al pobre esbojerrat ab l' afany de acreditar sa primera obra als ulls de la Redacció.

Pero, desgraciadament, aquella *genial* pensada per la malehida casualitat dels caixistas, vá convertirse en fuet d' en Carreras qui vá quedar en llóch poch honrós y abandonat á la xacota d' uns quants envejosos *amichs* que may ne faltan pera cebarse en las penas dels altres.

¡Bon debut vá tenir dintre la literatural!

J. AYNÉ RABELL.

Al immortal músich-poeta

D. JOSEPH ANSELM CLAVÉ

Poesia llegida per D. Joseph Marsal, en la vetllada literaria-musical, que tingué lloch en la Societat «El Alba» la nit del 10 del corrent.

Bell espill de la honradesa,
cantor respectat sens mida,
si á ton cós manca la vida
convertit en munt de pols,
rés hi fá!... Tant t' estimávam
y es ta glória tan inmença,
que per sempre en nostra pença
viurá ton recort més dols.

Tú vas ser qui várias voltas
ab ta lira poderosa,
la armonía més hermosa
ab goig váres fer sentir.
Per ço avuy al recordarne
de tos cants las melodías,
al igual que en altres días
nostre cor sentim glatir.

Tú donáres á conéixer
y es precis que t' idolátria,
moltes gestes de la pátria
ab cantars jamay sentits.
Tú aixampláres ab tos hymnes
rublerts de tochs armoniosos,
milers de cors que confosos
se trobavan ensopits.

La flor gaya, ab tú, va pérdrer
lo cantor que la engrandía.
y ab sa aroma avuy t' envía
lo recort mes pur y sant.
Los aucells, per las brancadas,
de tos cants en recompensa,
vers al cel ab joya inmença
lo teu nom van elevant.

Músich-poeta á la vegada,
ó mes bé un artista en doble,
vas cantar ab ton cor noble
lo Trevall, Pátria y Amor.
Y per ço, per tals grandesas,
que 'ls cors nostres endolcían,
com á premi, avuy, t' envían
tos germans un grat recort.

Sí: per ço guardém encare
lo teu nom ab fé sens mida,
y 'l deber avuy ens crida
á mostrarte agrahiment,
y ab veu ferma, tots á l' una,
havém de cridar sens trèva:
¡Gran Clavé... la glória es tèva,
y ha de viure eternament!

S. FÁBREGAS CASANOVAS.
Reus y Abril de 1892.

PREGUNTA

A mon amich lo pintor X, ab motiu d' haverme ficat en
que 'l Seminari
s' alsa entre l' Universitat y 'l Centre Artístich.

—i*!—

Si no es cap impertinència
á ta inspiració galana
pregunto: ¿Perqué la llana
creix entre l' Art y la Ciencia?

J. ALADERN.

RESPOSTA

Perqué quan l' Art y la Ciencia
sigan grans s' abressarán
y á la llana ofegarán
acabantli l' existència.

X.

F A U L A

—*—

Esperant qu' arribés un tren exprés,
sota sas rodas vá morí en Cirés,
y á 'n Palou esperant la pedregada,
un roch grós li va rompre l' espinada.
Aquí contra 'l refrán se veu ben clar
qu' es millor fé esperar que no esperar.

MAYET.

* * * * *

Jamay t' oblidaré, vás exclamarne
y nostres llavis van donarse un bès.

Ha passat solsament un mes, María,
y á un altre home avuy dius lo mateix.

J. MORO-TONTO.

LAS obras dramáticas del llorejat poeta Don Frederich Soler, escapan á la nostra crítica; primer per ser éll qui és, y según per que fá 'l que fá; mes en mitx de tota obra humana hi há sempre un costat cómic que pot servir d'esplay á los lectores d'un periódich satirich, y aixís com lo nostre estimat amich no vá creurer menoscabar la fama de 'n Meyerbeer y Gounod, y de Barbier y Scribe, al posar en vers regositjat y oportú los arguments de la *Africana*, l'*Faust* y l'*Profeta*, nosaltres no creyém tampoch treurer un brí sisquera del mérit literari del últim drama de 'n Soler, al ferne una revista cómica en quals incidents cap responsabilitat té l'autor.

Cotensa lo Barba-Roja per volguer *nada menos* que per sultana á una comtesa, casada y mare de familia: ¡quin desengany l'hi espera quan veurá que ha fét tart!

Lo marit y la

mare son cautius de Barba-Roja; mes grácias al amor tontament verossímil que 'l ferós capdill dú á Regina la comtesa, se passejan per allí sense grills, del mateix modo que 'ls forasters passan lo diumenje á la tarde en lo moll nou: aquí no hi ha *machinas*, mes si galeotas, barcassos plens de forats y escultura; en un d'ells s'hi veu un fanal y al costat d'ell

un marineret rodanxó que diu que estima molt á Barba-Roja, y qu' es son favorito, mes per aixó vá des-cals.

Lo tinent de Barba-Roja es un fervorós mussulman, que sols pensa en Turquía, pot ser perquè es lo país ahont s' agasan turcas sense veurer vi: la inacció de son capdill que sols pensa en Regina lo té fora de quici: y més, quan un embaixador turch reb un miquel d'aquells de no hi tornis; y per aixó éll torna á cullir lo paper arrugat y li dóna altra vegada; lo *quefe*, pot ser pensantse que es una acció del Crédit Espanyol, pega un rebufó, y s' en torna á las casillas.

Surt un catalá (de Tarragona) ab altres companys portadors de iguals grills y diferentas barbas: lo cautiú s' insolenta ab Barba-Roja y l' hi diu cosas que sols á un boig se l' hi poden ocorrer; diu que es *calafat* mes jo cambiaría al nom de sa professió una lletra; los séus parlaments fan efecte; mes jo, á ser de Barba-Roja l' hi dono una lliadó que ja... y sense ferlhí, rodar lo cap per terra com amenassa sovint de ferho l' enamorat y amansit Barba-Roja.

Tota la intriga consisteix en que fan passar per germá de Regina al séu espós; y al ser aixó descubert s' arma la de Sant Quintín; Barba-Roja vol venjarse y no sap com, de tantas ganas que 'n té: ¡éll que la creya sencera! (vamos, *sincera*).

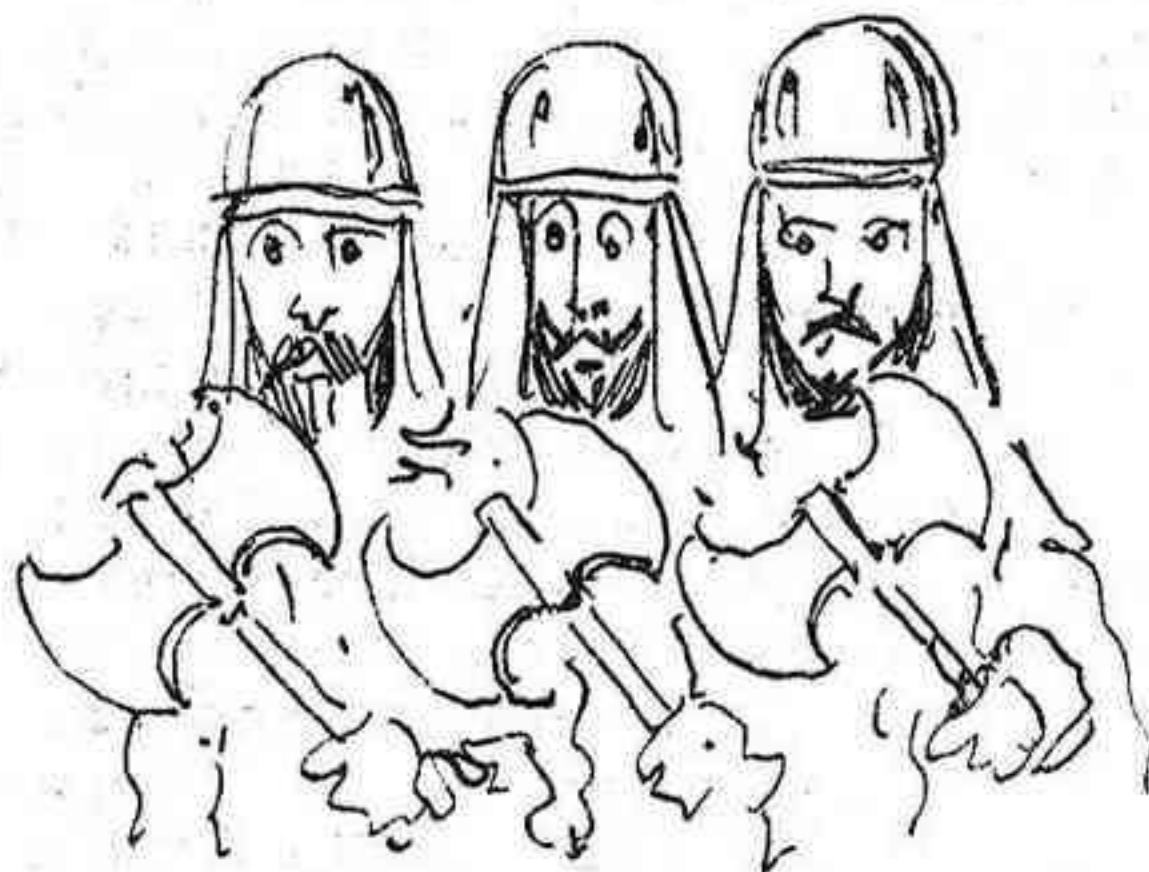
Y allí prop de la galera
A ungladas l' pit s' escarba
Y s' arrenca mitxa barba
Veyent com ella l' encera.

Y res... ¡cosas del mon! pera poguerse venjar millor favoreix secretament los *cándidos* projectes de fugida que fán aquells pobres diables (bona gent, pero un xich tóus) que s' esbravan enrahonant molt bé, y no tocan pilota en lo que 'ls interessa.

Al fi se reuneixen Osman, lo tinent, Adel lo marineret y Joussuf.

Home negre de mal buff
Capás de dar un mal rato
Y de agafá al primer xato
Y de cap al aygua ¡¡xufff!!

Un cop reunits los tres resolen desferse de la *nararena* y de la sèva parentela; fan veurer que los hi tindrán una barqueta á punt, com si se tractés d' un passeig fins á la llanterna vella; y un cop ja embarcats. Joussuf se torna lo Barba-Roja en persona que 'ls enfonza la barca, y passa á un altra ribent com un boig mentres los dos pobres casats fan l' últim chuff y la gueta s' en vá cap á las galeras.

Llavors, mort son amor, Barba-Roja torna á esser lo terrible pirata: declara la guerra al mon enter; dona ordres d' aparellar; surten los remes, se remouhen las cadenas, tronan los canóns y en mitx d' una atmósfera guerrera y d' un gran terratrémol cau lo teló.

¿Y 'l catalá xerraire, dirán vostés: no l' hi havían donat la llibertat? Sí: mes per llengút l' han tornatà fer ficar á l' ombra: ¡¡fort!!

NOSTRE RETRATO

Sols de nom era coneguda en Barcelona aquesta apreciable artista, senyoreta Irene Alba, germana de D.ª Leocadia, que abduas actuan en lo teatro Catalunya (Eldorado) ab gran acceptació del públich que á la senyoreta Irene agasatja constantment ab mostrars d' agrado en totas las obras del género lleujer y molt particularment en *Los dos contrabandistas* y *Anton Perulero*.

Teatros

PRINCIPAL

Ja ha arribat á la 50.ª representació la obra mascota *El rey que rabió* y la empresa, sensdupte pensant lo que pot augmentarli la taquilla, ha acordat darne unas quantas representacions mes, ab notable rebaixa de preus, durant lo que resta de Abril, á fi de que puguin admirar dita obra totas las classes de la societat.

Aprobém l' idea.

Durant lo próxim mes de Maig, se tracta de representar tot lo repertori clássich de la sarzuela espanyola, noticia que creyéim veuran ab gust los verdaders filarmónichs, ja que la companyia Bergés es sens disputa la que ho tracta ab la deguda concienca artística.

LICEO

Dejuni complert durant tota la passada setmana, ab lo pretext de falta de músichs y trobarse lo tenor indisposat. ¡Y donchs que s' han fet los quatre de cartell y ademés l' ajust de l' Aramburo!

Diumenge per variar *Otello* y dimars també *Otello*. ¡Quanta variació!

Pera ahir estava anunciada *La Favorita* ab debut de tot lo quadro que devía cantarla. Veurém que 'n resultarà.

ROMEA

Segueix representantse ab major aplauso si cab que en lo dia del estreno, lo drama del primer dramaturg catalá senyor Soler, *Barba-Roja*, que alleugerit d' algunas escenas, principalment en lo acte tercer, fá que resulti mes rodó y son éxit mes justicier.

En article apart, ne fém ressenya, aixís com en la secció del folletí n' insertém un fragment, com á mostra de la galanura y magistral versificació que té.

A pesar de ser en las derrerías de temporada s' anuncian los estrenos de *La briballa del govern* parodia de *La rondalla del infern* y lo dramet *Al peu de la creu* original del reputat dibuixant senyor Escaler. Celebrarém que ab duas obras alcansin un bon éxit.

NOVEDATS

Aquesta setmana li escau lo nom, puig s' han efectuat nada menos que quatre estrenos

Los dos primers, del drama *Los senyors de paper* y 'l saynete *Las bodas de 'n Cirilo* á benefici del Sr. Tutau y 'ls de la pessa *Fermin* y 'l monólech *Un charlatán* á benefici del senyor Oliva.

¡*Los senyors de paper!*.. ¿de quin paper son? Tractantse de gent de Bolsa, de paper de valor, com per exemple Cubas y Fransas pero teatralment van resultar algo d' estrassa, de qual éxit los seus autors, á pesar dels elogis anticipats que van tributar á l' obra uns quants amichs al escoltar sa lectura, no 'n deuen haver quedat molt satisfets.

Los elogis per endevant exposan l' éxit, si aquest no supera 'ls elogis.

Aném al saynete del incomparable Vilanova *Las bodas d' en Cirilo*. Lo sartell de xistes y acudits franchs y expontanis que brodan la obreta vá fer que alcansés un éxit entussiasta, ben merescut per cert, puig pocas se 'n escriuhen ab tant salero.

Fermin es un juguet bastant ben escrit encare que d' argument gastadet, que vá fer riurer un rato, aixís com lo monólech *Un charlatán*, que per sa idea original vá promou- rer la haurat del públich.

Los artistas que prengueren part en totas aquestas produccions, van distingirse en la execució.

Pera demá s' anuncia 'l benefici del senyor Muns ab lo drama: *Cain* y pera dilluns vinent lo del senyor Esteve ab lo *Mal pare* y *El prólogo de un drama*.

Desitjém un plé á cada beneficiat.

T.VOLI

Un verdader *mostruari* d' artistas han invadit l' escenari d' aquest teatro en la setmana passada, deixant en ell sentat lo ser dignes representants de los principals galliners. Las representacions donadas de *La Tempestad* y *Marina* ab sos crits descompassats, semblavan la majoria d' artistas que cridavan lo mal temps, ¡sort que lo públich *ni menos los escuchaba!*

Dimars passat y á benefici del mestre director senyor Valdealde se representá *El molinero de Subiza* habenthi obtingut molts aplausos lo tenor predilecte de nostre públich senyor Prats que á pesar de sa avansada edat encare conserva una envejable corda mitja. ¡Llástima que 'ls aguts ja comensan á flaquejarli!

Ja s' anuncian las ultimas *alenadas* de sarzuela cómica catalana (no dihém de la companyia, perque ab tanta diversitat d' *artistas* sembla un batalló) anunciantse pera primers de Maig lo *debut* de la companyia de 'n Julianito Romea contractada per un reduhit número de funcions portant alguna obra nova y entre ellas la d' espectacle y assumpto patriótic titulada: *Agustina de Aragón*.

CATALUNYA

S' ha reproduhit la bonica sarzuela: *El prior y el priorato*, ab major éxit que la temporada passada, sent escoltada ab gust sa inspiradissima música, original del mestre senyor Cotó. La execussió que li donan los Srs. Cerbón y Palmada, resulta inmillorable.

També s' ha reproduhit lo xispejant saynete: *El Sr. Luis el tumbón* y en son desempenyo la Srta. Alba (Leocadia) se 'ns mostrá com artista acabada ab la interpretació de la senyora *Candelas*, que estrená en Madrit. L' acompanyaren ab acert la seva germana Srta. Irene y los Srs. Palmada y Fernández. Respecte al Sr. Cerbón, 'ns agrada moltíssim quan no 'ns fá recordar al Antonio del *Monaguillo* y en quant al Sr. Castillo lo *recomaném* per la primera vacant que hi hagi de torero de hivern. ¡Ab quina *gracia* vesteix lo traje de *chulo!* ¡Olé yá!

Dimars s' estrená en nostra ciutat la sarzuela: *La una y la otra*, que per la inverossimilitut de son argument (molt similar al de *Giroflé-Giroflá*) estigué á punt de naufragar, salvantse y ab éxit gracias á la música del mestre Sr. Fernández Caballero y al talent de la Srta. Alba (Leocadia) que ab lo desempenyo delas dugas protagonistas hi estigué acertadissima.

Sabém que pera 'l mes de Maig, se prepara una obra *excéntrica* d' aparato que creyéim cridarà l' atenció.

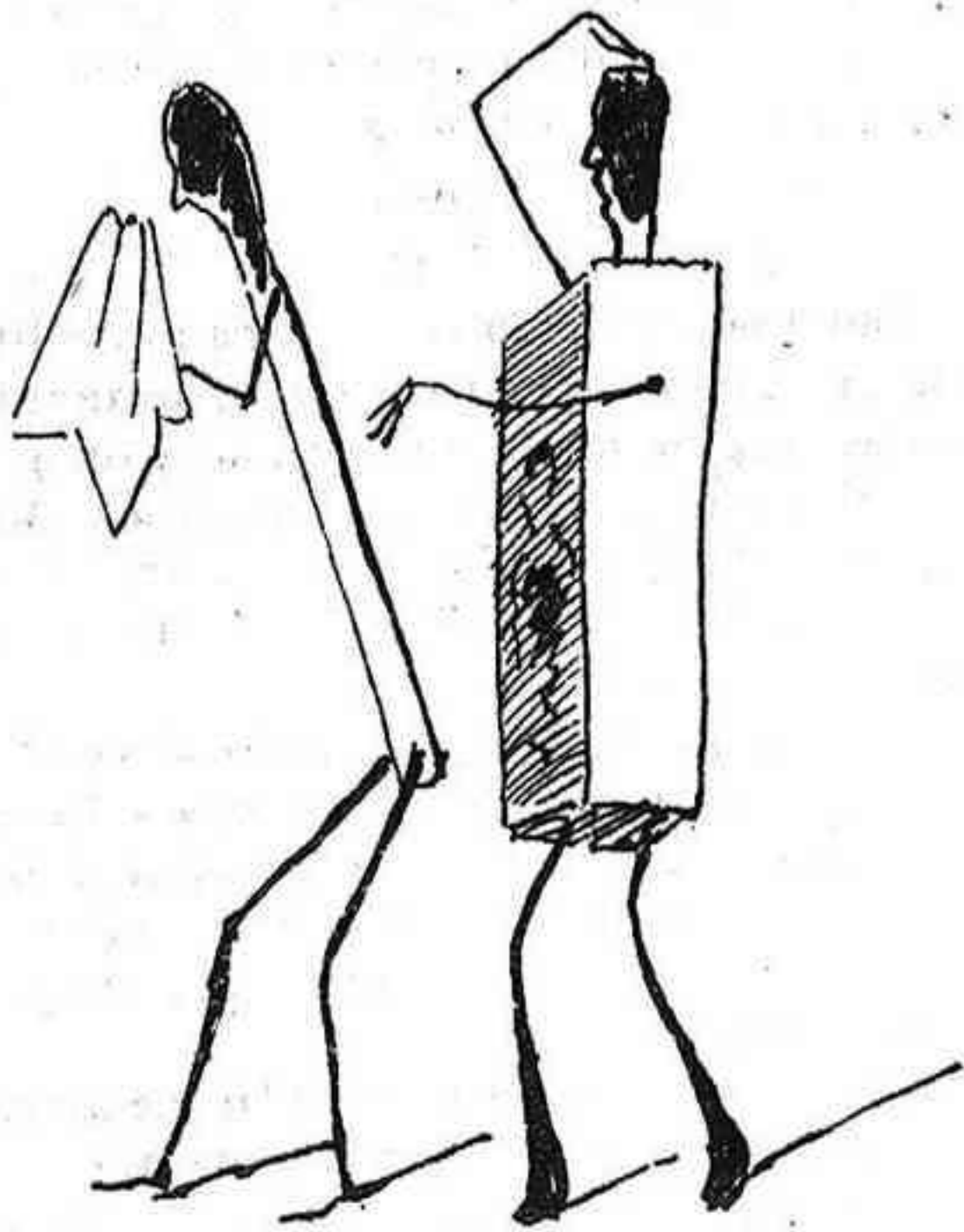
CIRCO ESPANYOL (modelo).

Pera avuy s' anuncian váris importants debuts, entre ells los artistas equestres Mme. Ducós y Mr. Pérez (coneguts ventajosament de nostre públich per haver treballat ab grandíssim aplauso en lo Circo del Sr. Alegria, y que actualment venen precedits de incomparable fama.

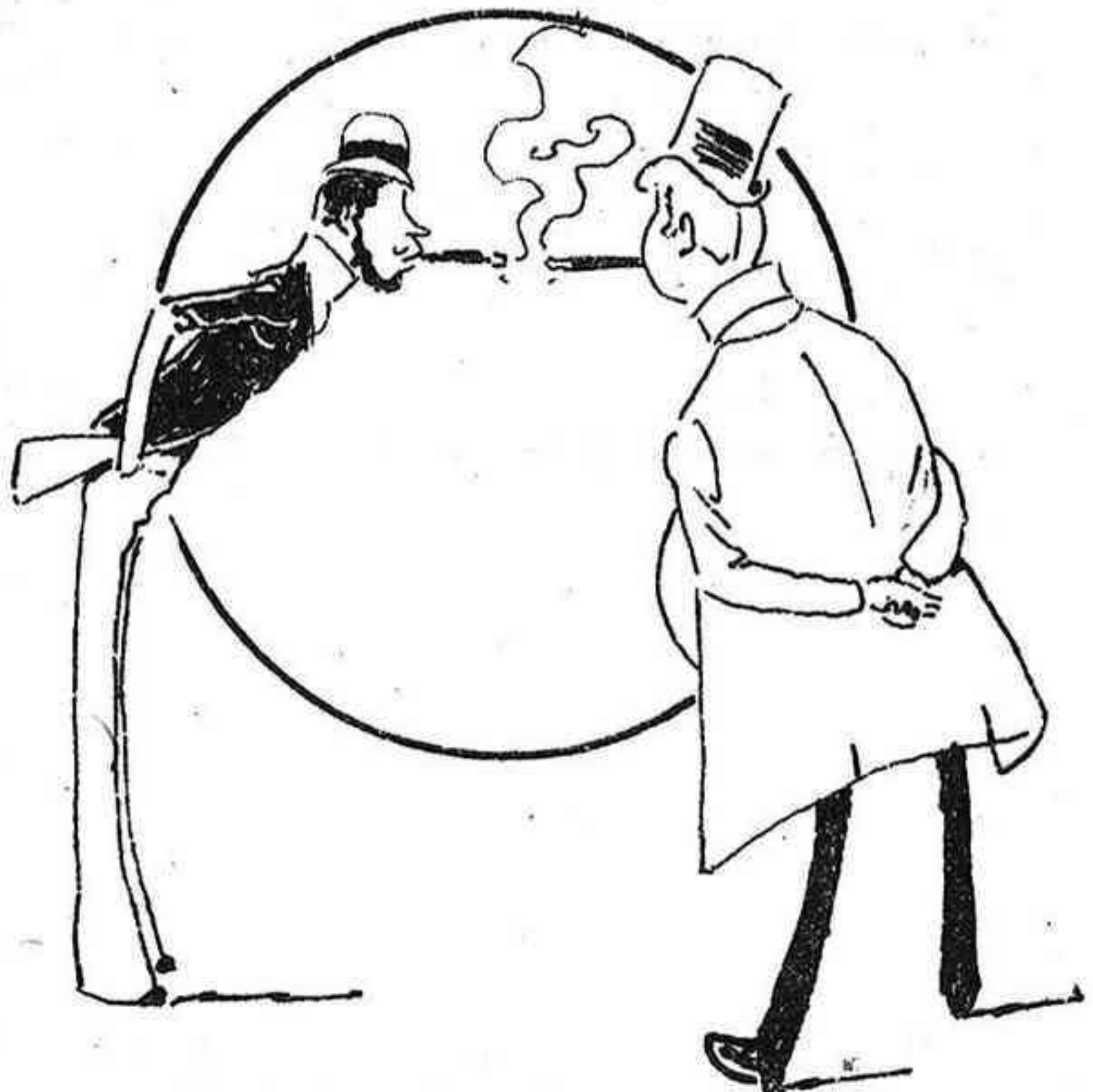
Ab tan notables reforços creyéim que la companyia quedarà complerta y á gust dels mes exigents en aquesta classe de espectacles, ja que son notables y dignes de ser admirats, la guapíssima y escultural Miss Leodiska per la paciencia inconcebible que demostra al amaestrar son *exercit de calátuas*; los germans Llop, per la llimpiesa y forsa muscular en los exercissis difícilíssims de las anellas y trapeci; y los equilibristas Carexya (Ayxerch) ab sos jochs malabars, alguns d' éills completament nous y de molt efecte.

UN CÓMICH RETIRAT

ESTANCAMENT DELS MISTOS

Desde que 'ls han d' estancar, que no fa mes que plorar.

Si 'ls fumadors adóptan aquest sistema, ab un sol misto podrà fumar tot Barcelona.

No 't dich tinya si estarán bé 'n Saldoni y la Pauleta un cop estancats los mistos.

Los vigilants en lloch de mistos, se provehirán de lamparillas incandescentes si no volen perdre bous y esquellas.

DEMATINET

¡Que m' agrada en jorns d' estiu
de quatre á cinch del mati
passejarme pel jardí
ahont tot se alegra y somriu!

Contemprar la flor que 's bada,
la que ja badada estava,
la que 's mustiga y s' acaba,
totas plenas de rosada...

Aquí cullir un clavell,
allá una margaridoya,
y anar formant una toya
de lo mes triat y bell.

Respirá ab delicia l' ayre
qu' entre las plantas murmura,
y que al passar se satura
d' olors... de perfums... de flayre...

¡Qué m' agrada 'l sortidor
tot plé de peixets vermeils
que fent salts y cap-girells
jugan lo joch del amor!

¡Qué m' agrada! ¡Y quin consol
per tot cor qu' está penant,
sentir del auzell lo cant,
veure 'l primer raig del soll...

Es tant lo que aixó m' agrada
que n' estich enamorat...
Pero á dir la veritat
sols una cosa m' enfada,
y es, que may puch veure ni oure
lo que aquí deixo descrit,
perque un cop estich al llit
la mandra no 'm deixa moure.

M. GARDÓ FERRER.

Moltas vegadas havíam sentit
ponderar las reconegudas apituts
que per la recomposició de máqui-
nas posseheixen los coneguts in-
dustrials Srs. Esturach y Granada
qual taller se trova en lo carrer de
Casanova, 6, interior, y últimament

nos n' havém pogut convencer palpablement en una re-
composició difícil d' una máquina de litografía.

Dits senyors poden estar ben satisfets de sa habilitat, re-
coneguda en los principals tallers del estranger, hont han
donat mostrars d' esser especialitats en aquesta matèria,
aixís com també en recomposicions de motors á gás de tots
sistemas y en tota clase de maquinària.

Los recomanén á los que necessitin d' aquestos serveys
utilíssims en lo ràm de litografía y en lo d' impremta.

Llegim que un dels indultats de la pena capital en Set-
mana Santa, se deya Anton Cánovas, y era condempnat á
mort per haber causat la d' un tal Práxedes.

Lo fet devía succehí
en época fusionista;
en temps dels conservadors
pòt se fóra per passiva.

D. Fussebi Bosch y Humet, ha obtiagut la plassa de
Mestre director de l' Escola Municipal de Sabadell.

Doném l' enhorabona al anomenat professor músich per
la distinció de que ha sigut objecte en lo rigurós concurs
celebrat pera l' adjudicació de l' expressada plassa.

Com que aquest any lo mes de Maig comensa en diu-
menje, 'l Consistori dels Jochs Florals, ha acordat suspen-
dre lo celebració de la Festa fins al segon diumenje.

Vamos: una adhesió mes á la manifestació obrera.

Lo día 21 de Decembre del any passat, va enviarse á Car-
tagena una carta certificada, y aquesta es l' hora que en l'
administració de correus encara no sáben si 'l certificat ha
arribat allá ahont era dirigit.

Quan á horas d' ara no se sab res, á lo que hi havia din-
tre del certificat ja li pòden fè un nús á la cúa.

Ara 'ls tocinayres s' oposan á qué 's mati tot l' any.
¡Que costa de treure una rutina!

A Málaga un lladregot va entrá á una casa y no trovant
res mes, va endúrse un parell de banyas que había com-
prat lo noy de la mateixa casa pera jugá á toros.

¡Robar unas banyas ..! Aixó es que aquest lladregot vol
portarne.

Dissapte passat s' estrená en lo teatro Espanyol de Ma-
drit lo drama *Judit de Welp*, del senyor Guimerá, estant
acordes tota la premsa que la representació sigué un ver-
dader fracás; demostrant ademés que aquest no fou moti-
vat en justa venjansa de lo que digué són autor en l' As-
samblea de Manresa, sinó que fou per la falta de caràcters,
lógica, situació, interés, inspiració poética, etc., etc., es á
dir tot lo que 's necessita pera un' obra teatral.

Sentím vivament lo disgust que al senyor Guimerá ha
degut causarli, majorment al recordar l' ensalsament que
lográ ab lo *Mar y Cielo*.

ACUDITS

Al anar á entrar en caixa un quinto, digué que era
sòrt.

Per saberho del cert digué lo metje al cabo primer;
—Dispari lo fusell, á veure si ho sentirá.

—No, senyor, no—respongué lo quinto—encare
que disparés un canó no ho sentiría.

En lo parch.

Un pare ab son fill devant del lago:

Lo noy—Papá ¿perqué quan los ánechs fican lo cap
á l' aygua aixecan la cua?

—Per respirá, fill-meu, per respirá.

JOSEPH. M.ª FELIU

Sembla que 'l Govern tracta de premiar á alguns individus que van contribuir á la detenció dels anarquistas Debats y Ferreira.

Be vaja, si, no hi ha comédia d' aquesta classe que no valgui alguna recompensa per acabar de ferho creurer.

Un terrible petardo va ser trovat l' altre dia en Oviedo. La metxa estava encesa pero van ser á temps á apagarla, evitantse d' aquest modo un dia de dol per aquella capital.

Lo petardo va examinarse y ¡quina no fou la sorpresa al veurer que 'l seu contingut eran herbas podridas!

Quina brometa mes oportuna.

Lo delegat d' Hisenda de Valencia ha posat á la disposició del jutjat á un subjecte que fingintse inspector d' aquest ràn havia estafat algunas cantitats á diferents industrials.

Obrin l' ull los industrials de per tot, perquè també, encara que siguin d' altrás provincias, póden quedarse com aquells á la lluna... de Valencia.

Lo Comte de Canga-Arguelles ha dit en lo Senat que l' elecció del senyor Salmerón, sols es degut al indiferentisme dels monárquichs barcelonins.

Ja ho veuen, senyors Pantorrillas, com los hi carrégan lo mort.

En l' iglesia de Puerto Lumbreras (Lorca) dugas donas varen promoure un escándol, moventse una confusió entre la gent que hi havia en lo temple, que estava plé, fins al extrém que s' atropelláren molts, resultant varios contusos, además d' una criatura y una dona que sigueren tretas sense esperansa de vida.

Quan ménos, s' hauria de condempnar á aquellas promovedoras del escándol á que no anessen may mes á l' iglesia; sinó, cada vegada que hi vagin, tots los que se 'n adónguín sortiran á fora per fugir del perill.

Lo senyor Romero Robledo diu que no raciona ab lo nas.

Ja 'ns ho pensavam. Si racionés ab lo nas, la qüestió dels cinch milions de la Trasantlantica no faria tanta pudó com fá.

Deu racioná ab las dents.

En la causa que s' instrueix á Madrid contra Felipe Muñoz y altres, s' ha dictat auto de presó contra l' inspector de policia Duarte, á consecuencia d' un careig entre aquest y la dispesera de Muñoz.

A veure á qui farán mal aquells petardos del Congrés.

Lo senyor Elduayen, segons un telegrama, va dir en lo Congrés que al Govern no li ha disgustat que hagi sortit elegit lo senyor Salmerón.

¡Quinas absoltas al candidat vensut!

Velshiaquí un punt de discordancia entre 'l Govern y 'ls gubernamentals senyors Puig y Valls y Planas y Casals.

Se diu qu' en Noguera ha quedat abatut després del desastre que ha rebut son amo y senyor ab motiu del estreno de la tragédia comica.

Lo tal Noguera, per si no 'l coneixen es una especie de Nansú com diuen en *Fatinitza* ó be un *Assem* del seu *Arraix del Mar y Cel*.

Sembla que ab tants datos haurán vist una cosa grossa y disforme.

Vaja, renaixensos... quan torni de Madrid ja cal que li diguéu que os torni 'l téch.

Nerón y Esporo diu que tornan dels Jochs Olímpichs ab la qua entre las camas.

Y si... si alló va ser com treurer la primera.

Al carrer de Balmes hi ha un colégi de senyoretas baix la advocació de *Nuestra Señora de los desamparados*.

Lletrero canta.

Y es colégi!...

TEATRO ESPANYOL

Segona representació (y últim.) de la tragédia de 'n Shakespeare que tan sissej. da va ser lo dia del seu estreno:

¡JULI DE FÉRM!

La pessa de circumstancies no atenuants, del mateix autor:

Á LA SEGONA... SURRAPA!

Entrada al tren sense soroll, y arribada Singer... *La Silenciosa*.

GALERIA DE CELEBRITATS

Ab aquest títul y ab tamanyo propi pera ferne un álbun especial, s' ha publicat una escullida col·lecció de personalitats artísticas en la que hi constan, entre altrás, las senyoras Duse, Borghi Mamo, Tetrizzini, D' Aikel, Mendoza Tenorio, Franceschini, Rossi, Massanés de Gonzalez, Alverá, Martínez (Joana), García (Fabiana), Martínez (Conxa), Romero, Campos, Foigado, etc., etc. y los Srs. Monturiol, Edison, Rey Amadeo, Vailés y Ribot, Salmerón, Giró, Mancinelli (Ll.), Mascheroni, Tintorer, Sarasate, Carvet (Damas), Botarull, Soler (Pitarra), Balaguèr, Gayarre, Laban, Uetam, García Parreño, Valero, Romea, Mario, Vico, Calvo (Ricardo), García (Domingo), Riutort, Fontova, Lorenzale, Novas, Planas, Galofre, Rossell, Bonaplata, Goula, etc., etc., etc.

A pesar del esmero ab que aquets retratos han sigut presentats é impresos sobre paper-cartulina, lo preu de cada exemplar es sols de

10 céntims.

Pera los senyors col·leccionistas tenim reservats un reduhit número de col·leccions sens augment de preu

LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY

Redacció y Administració de LA TOMASA
Sant Ramón, 5-BARCELONA

UNA MONA RETRASSADA

VINO à 20 centes

No li ha donat la padrina.

G A N G A

Desd' avuy fins al 10 de Maig prop vinent, mediant la presentació del últim exemplar LA TOMASA, podrà adquirirse ab un 50 p. % de rebaixa ó sia à DOS RALS. la xistosa paròdia de la celebrada sarzuela *La Mascota*. original per nostre Director lo celebrat autor D. Conrat Roure.

LA MARMOTA

NOTA: La bonica comèdia *Lo repartidor* que oferiam la setmana passada podrà adquirirse ab 50 p. % de rebaixa fins lo 30 del corrent.

ALTRA: Passadas las setxas senyaladas tornarán à valguer totas las produccions son preu ordinari.

ULTIMA: Setmanalment n' oferirém una diferenta de las que tenim en preparació, entre ellas várias de D. Frederich Soler (Pitarra) D. J. Martí Folguera, D. Narcís Oller, D. F. Grás y Elias, D. J. Molas y Casas y molts altres celebrats y aplaudits poetas y autors dramátichs.

ADVERTENCIA — Los suscriptors de fora, que ho sigan directes d' aquesta casa, bastará que 'ns escriguen envian l' import de las obras; los que no tinguin dita qualitat, además de la carta, que 'ns envien lo número de LA TOMASA, que 'ls hi será retornat al remétreishi lo que demanin.

DISSAPTE SORTIRÀ Barba-Roja DISSAPTE SORTIRÀ

Revista cómica, del celebrat drama de D. FREDERICH SOLER (Pitarra) que porta dit títol, escrita en vers. per

— A. GUASCH TOMBAS ab infinitat de ninots, de R. LAGO. —

PREU: 10 CÉNTIMS

Als corresponsals se 'ls farà lo descuento acostumat.